

УДК 340.6

В.В. Черняк, Г.М. Мустафіна, Є.І. Лукачина
ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», Обласне бюро судово-медичної експертизи Департаменту управління охорони здоров'я Полтавської облдержадміністрації, м. Полтава

СУЇЦИДАЛЬНИЙ ВИПАДОК УТОПЛЕННЯ ЛЮДИНИ

В статті описаний випадок смерті людини від утоплення. Проведений аналіз судово-медичного дослідження та обставин справи ще раз підтверджує необхідність ретельного відстеження всіх етапів огляду трупа на місці його виявлення із залученням спеціалістів судово-медичної експертної служби. В даному випадку були вирішені складні питання, які постали перед слідством. Отже, проведені слідчі дії та послідовні етапи судово-медичного дослідження при огляді трупа з виявленими пізніми післямортальними змінами, допомогли встановити особу невідомого.

Ключові слова: утоплення, суїцид, судово-медична експертиза.

Робота є фрагментом науково-дослідної теми «Визначення закономірностей морфогенезу органів, тканин та судинно-нервових утворень організму в нормі та під дією зовнішніх чинників. Морфо-експериментальне обґрунтування дії нових шовних матеріалів при використанні їх в клінічній практиці», номер державної реєстрації № 0113U 0001024.

Сучасна медична наука налічує непоодинокі випадки, коли судово-медичне дослідження вносить остаточну ясність при вирішенні складних чи казуїстичних питань смерті, саме завдяки проведенню всіх необхідних етапів судово-медичного дослідження та відстежуючи послідовність експертно-слідчих дій [3,4].

Метою роботи був аналіз суїцидального випадку утоплення людини та з'ясування особливостей огляду трупа на місці його виявлення та етапів судово-медичного дослідження даного випадку смерті.

Матеріал та методи дослідження. Об'єктом для проведення даного дослідження є труп померлої особи чоловічої статі. Методи дослідження стандартні, а саме: огляд трупа на місці його виявлення з подальшим дослідження трупа на базі Кременчуцького міжрайонного відділення бюро судово-медичної експертизи ДУОЗ Полтавської облдержадміністрації.

Результати дослідження та їх обговорення. Згідно обставин справи 17.05.2012 року до чергової частини міліції поступило повідомлення про виявлення трупа людини в річці Псьол Кременчуцького району. Одразу ж виїхала слідчо-оперативна група для з'ясування обставин справи. При прибутті на місце події, де працювали водолази служби МНС.

Відомо, що витягування проводилось з великою обережністю з метою попередження подальшої травматизації об'єкта дослідження [1]. В результаті, на березі річки був вилучений із води гнилісно-змінений труп особи чоловічої статі, між нижніми кінцівками якого знаходилась рама жіночого велосипеда (рис.).

Рис. Вигляд гнилісно-зміненого трупа фіксованого до велосипеда (після витягування з води).

«зірочці» всього п'ять округлих отворів діаметром 5 см кожний) і закінчується металевим кільцем діаметром 3 см.

Від зовнішньої поверхні лівої гомілки цей же ланцюг направлений вперед та дещо вниз, проходить під нижньою, косо-поперечною перекладиною рами велосипеда, далі - по передній поверхні правої гомілки в нижній третині, огинає її по зовнішній поверхні, притискаючи до рами та в проекції задне-зовнішньої поверхні гомілки закінчується металевим кільцем діаметром 3см., яке знаходиться справа від передньої «зірочки» велосипеда.

Через вищеописані металеві кільця діаметром 3см., пропущена металева дужка «навісного» замка, яка також огинає передню стінку отвору вказаної передньої «зірочки» і, крім того, велосипедний ланцюг, надітий на передню та задню «зірочки» по зубцях. Корпус замка разом з дужкою, знаходиться в закритому положенні, при чому сам корпус знаходиться перед передньою «зірочкою». Металевий ланцюг щільно притиснутий до вищеописаних утворень. Після розпили металевого ланцюга, виявилось, що він має довжину до кінцевих кілець - 62см., кількість ланок - 41, найбільша довжина ланки 2,2см., висота її 0,7см., довжина 0,4см.

При подальшому огляді на частинах велосипеда заплутані фрагменти рибацької сітки та зеленого кольору водорості. Сам жіночий велосипед при огляді виявився без будь-яких пошкоджень, як його деталей, так і лакофарбового покриття, гума коліс без слідів стирання-ковзання.

Труп чоловіка довжиною тіла близько 180см, правильної тілобудови, з вираженими гнилісними змінами, у вигляді загального здуття м'яких тканин, різкого гнилісного запаху, позеленіння та ослизнення шкірних покривів із поширеним сповзанням епідермісу.

В області гомілок трупа виявлені ділянки тонкого шару накладання речовини сіро-чорного кольору із ознаками ослизнення (в проекції ходу металевого ланцюга, описаного в протоколі огляду). Виявлені трупні плями брудно-зеленуватого забарвлення розташовані циркулярно на нижніх кінцівках та нижній частині тулуба, при натисканні своє забарвлення не змінюють. Трупне задубіння в усіх групах м'язів в стадії розривання.

Волосся ділянки голови та щетина на обличчі сповзає при дотику. Виявляється зменшений тургор в очних яблуках, які вистоять з орбіт. З прикмет, на час огляду, було виявлено та зазначені в протоколі опису післяопераційний рубець в ділянці живота (апендектомія) та особливості зубної формули. Видимих зовнішніх пошкоджень на момент огляду трупа не виявлено [2].

Виявлений на трупі одяг розміщений правильно, вологий з гнилісним запахом, із значним потемнінням тканини, без видимих її ушкоджень, ділянками, переважно в області верхніх кінцівок та тулуба, представлений у вигляді фрагментів зі значно протрухлими краями, що тримаються на своїх місцях лише за рахунок окремих швів чи прилипання до підлеглих шарів. Документів, цінностей при огляді трупа не виявлено.

Спочатку відпрацьовувалися версії щодо можливого вбивства невідомого громадянина, а також велися пошуки за наявними базами безвісти зниклих осіб за 2012 рік. На день виявлення трупа була середина травня. Але після ретельного огляду трупа, його одягу та велосипеда, та враховуючі відомі погодні умови в оточуючій місцевості, та інші факти, було зроблене припущення, що тіло потрапило на дно річки в холодну воду, де знаходилось поки рибалки не витягли його сіткою, і пошуки слід вести з кінця осені - початку зими 2011 року.

Стало відомо, що в середині грудня в м. Кременчук пішов з дому та не повернувся чоловік зі всіма схожими прикметами; крім того в сім'ї був подібний на виявлений велосипед, який також зник в той же день. Також, стало відомо, що чоловік пішов з дому в невідомому напрямку, залишивши «передсмертну» записку, фотокопія якої була представлена пізніше, з текстом, що він має намір "піти" з життя, шукати його не потрібно, все-одно ніколи ніхто не знайде.

При огляді прилеглих територій з'ясовано, що труп міг потрапити до річки, шляхом подальшого скочування з крутого берегу чи падіння в воду з низького містка без перил чи парашету. Перед дослідженням було проведено впізнання трупа. При судово-медичному дослідженні трупа (на розтині та при подальших лабораторних дослідженнях) були виявлені ознаки утоплення, і крім того, не виявлено жодних ознак тілесних ушкоджень [1,2].

Висновок

Враховуючи вищевказане, було зроблено висновок, що смерть громадянина могла настати внаслідок утоплення у воді шляхом самогубства.

Перспективи подальших досліджень. В подальшому плануються вивчення особливостей пізніх післямортальних змін трупів в залежності від категорії та роду смерті.

Список літератури

1. Концевич І.О. Судова медицина / І.О. Концевич, Б.В. Михайличенко // – Київ МП «Леся» - 1981. – 656с.
2. Кулик О.Ф. Особливості судово-медичного дослідження трупа при окремих видах смерті: навч-метод. посіб. для студентів медичних вузів / О.Ф. Кулик, В.Т. Бачинський, І.Г. Савка [та ін.] // – Чернівці БДМУ., - 2010. – 218с.
3. Кримінально-процесульний кодекс України (від 13.04.2012 р).
4. Наказ № 6 МОЗ «Про розвиток та вдосконалення судово-медичної служби України», - 1995.

Реферати

СУИЦИДАЛЬНЫЙ СЛУЧАЙ УТОПЛЕНИЯ ЧЕЛОВЕКА
Черняк В.В., Мустафина Г.М., Лукачина Е.И.

В статье описан случай смерти человека от утопления. Проведенный анализ судебно-медицинского исследования и обстоятельств случая еще раз подтверждают необходимость тщательного соблюдения всех этапов осмотра трупа на месте его выявления с привлечением специалистов судебно-медицинской экспертной службы. В данном случае были решены сложные вопросы следствия. Поэтому, проведенные следственные действия и последовательные этапы судебно-медицинского исследования при осмотре трупа с поздними посмертными изменениями, дали возможность установить личность неизвестного.

Ключевые слова: утопление, суицид, судебно-медицинская экспертиза.

Стаття надійшла 20.01.2014 р.

THE SUICIDE OCCASION HUMAN DEATH BY
DROWNING

Chernyak V.V., Mustafyna H.M., Lukachyna E.I.

The article describing human death by drowning with analyzing all steps of forensic medical examination and circumstances confirming once more necessarily of most through observance the all stages overview of the corpse to the place of its discovery, with attraction specialist from forensic medical service. In this case were decided all complicated questions for investigation. That's why all investigative actions and consecutive stages of forensic medical examination was carried out in the time of corpse survey with late cadaveric changes, gave the chance to set unknown person.

Key words: drowning, suicide, forensic medical examination.

Рецензент Гасюк А.П.